

IN MEMORIAM JOŠKO JUVANČIĆ JUPA (1936. - 2021.)

Odlazak redatelja Grada

➔ U pet desetljeća redateljskog rada na festivalu Jupa je stvorio više amblematskih naslova bez kojih je nemoguće ispisati povijest i značenje Dubrovačkih ljetnih igara, kaže ravnateljica Ivana Medo Bogdanović

Do prije nekoliko godina Dubrovčani su ga mogli vidjeti kako u diru Gradom preko očala, njegova znaka prepoznatljivosti, analizira ljetni šušur dok osluškuje ubrzano bilo Grada.

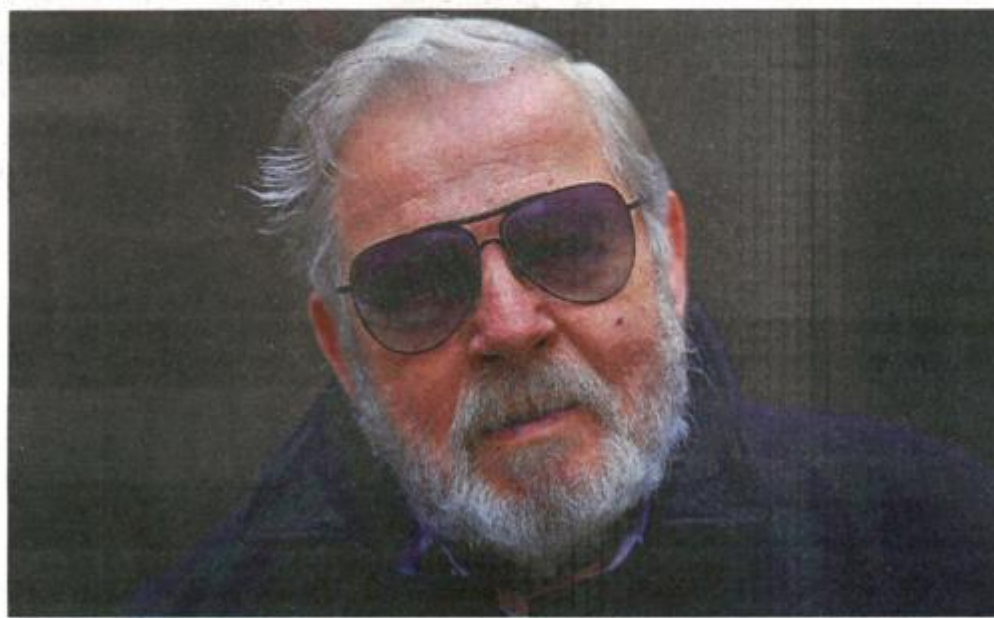
BRUNO LUCIĆ

A onda je samo "nestao", zapravo preselio se u Dom za starije i nemoćne. Naravno, blizu svojim Pilama. Riječ je o redatelju i pedagogu, magu dubrovačkog kazališta i kulture uopće, Jošku Juvančiću Jupi, koji je preminuo u srijedu u 85. godini života.

Juvančić se rodio u Dubrovniku 1936., gdje je završio osnovnu i srednju školu. Diplomirao je književnost na Filozofskom fakultetu te režiju na Akademiji za kazališnu umjetnost u Zagrebu. Nakon završene Akademije najprije postaje asistent Branka Gavella, a zatim i Koste Spaića te je i sam zašao u vode kazališne pedagogije, čime će oblikovati brojne generacije. Prve važnije režije ostvario je u kazalištu rodnoga grada ("Dubrovački skerac" Fede Šehovića 1961., Molièreova "Škola za žene" 1962.), kojemu će se poslije redovito vraćati. Pa i svoju posljednju predstavu, francusku "Šmigalove furbarije" akademika Luka Paljetka, Juvančić je postavio na daske Kazališta Marina Držića u proljeće 2015. godine.

Zasluzene nagrade

Naravno, redateljske vrhunice Juvančić je ostvario na Dubrovačkim ljetnim igrama. – U pet desetljeća redateljskog rada na festivalu Jupa je stvorio više amblematskih naslova bez kojih je nemoguće ispisati povijest i značenje igara: "Grižulu" na Gradcu, "Dubrovačku trilogiju" u Skočibuhi s Radom Šerbedžijom kao Orsatom, "Hamleta" s Goranom Višnjicem u naslovnoj ulozi, "Ekvinocijo" na lokrumskim hridima, Vojnovićevu "Tarcu" u parku Muzičke škole i druga djela. Gotovo dva desetljeća djelovao je i kao ravnatelj dramskog programa igara, četiri desetljeća kao profesor glume na ADU u Zagrebu. Jasno je da smo izgubili velikana hrvatskog glumišta i hrvatske kulture, u punom i istinskom smislu te riječi, no mi smo izgubili i prijatelja, člana festivalske obitelji, i utoliko je Jupin odlazak i osobniji i tužniji – ističe ravnateljica igara Ivana Medo Bogdanović. U sklopu 62. igara 2011. predstavljena je monografija "Još-

Joško Juvančić najvažnije je režije ostvario u kazalištu rodnoga grada

BORIS KOVAČEV/CROPIX

ko Juvančić Jupa" autora Hrvoja Ivankovića. Godine 2013. premijerno je na Lokrumu izveden Vojnovićev "Ekvinocijo", posljednja festivalska predstava u Jupinoj režiji. Tijekom predstavljanja monografije "Nagrada Orlando – 40 godina" Juvančiću je za ukupan doprinos programu Dubrovačkih ljetnih igara uručen Grand Prix Orlando. U 2016. godini do-

bio je Nagradu Grada Dubrovnika za životno djelo. – Tražiti stare predstave i stari sjaj nije u duhu kazališta. U duhu kazališta je da se uvijek traži novo, da ono staro, koje je na neki način baza, inspirira, da se ide dalje. Treba sačuvati, ali kazalište je živ organizam i treba uvijek nešto novo da bude, nekada malo bolje, nekada malo lošije, ali to je čar kazali-

Joško Juvančić u parku Umjetničke škole Luke Sorkočevića

ARHIV DUBROVAČKIH LJETNIH IGARA

VEDRAN BENIĆ

Sveprisutni, dragi Jupa

– Za života je stekao status neponovljivih ljudi koji se identificiraju po nadimku ili imenu. Imao sam i tu čast da mi je na otvaranju 63. igara namijenio ulogu novinara/voditelja, pa čak i to da budem onaj koji Kneza pita za dopuštenje da glumci uđu u Grad. Nezaobilazne su njegove predstave u dugoj povijesti igara, a sve sam ih gledao. Po Gradcu je bio sveprisutan. Kad smo Miško Ercegović, Mojaš i ja ustanovili 1986. neformalnu nagradu "Sesame" "najdražim

osobama koje su zalazile u Press, a zadužile su Ljetne igre", bilo je sasvim normalno da Jupa bude prvi dobitnik (uz Ivicu Boban i dr. Frana Čalu). – navodi umirovljeni TV novinar Vedran Benić.

TONČI PLAZIBAT/CROPIX

šta, u biti i svake umjetnosti – izjavio je Juvančić u razgovoru za Dubrovački vjesnik u proljeće 2015. godine.

U sklopu 65. igara u srpnju 2014. premijerno je u kinu "Slavica" prikazan dokumentarno-filmski kolaž "Jupa na Igrama", Juvančićev sin Hrvoje je kao redatelj filma koristio videomaterijale iz HRT-a, a kino "Slavica", tada u "starem normalnom", bilo je ispunjeno posjetiteljima. Jedan od isječaka prikazuje Juvančića u razgovoru s Momom Kaprom podno Orlando. Juvančić mu je rekao da "radi u Orsuli, u parku koji život znači" i da se "sunča na Mjesecu". Na pitanje autora ovih redaka ima li još umjetnika koji se mogu "sunčati na Mjesecu" Juvančić je odgovorio:

'Sunčanje' na Mjesecu

– Uvijek se nasmijem kada se toga sjetim. To je bila metafora, spoja Dubrovčana sa svim onim što nam naš Grad i naša okolica, priroda pružaju. Onda sam to na neki način obuhvatio u tom intervjuu kojeg se i sada sjećam kao nečega što je bilo za mene vrlo inspirativno, i na neki način me i danas ispunjava zadovoljstvom da sam to tako doživio i reagirao na sve to – izjavio je Juvančić. Na potpitanje "sunča" li se još na Mjesecu, redatelj je tada odgovorio: – Danas sam malo prestar, da sam malo mladi, da sam par mjeseci mladi, i dalje bih se sunčao na Mjesecu. Sada se bojim da bih bio sam na toj mjesecini pa se više ne usudim o tome razmišljati – poručio je veliki Jupa. Predsjednica Hrvatskog društva dramskih umjetnika i du-

brovačka dramska umjetnica Perica Martinović puno toga veže uz preminulog.

– Za mene je to osobno doista veliki gubitak, bila sam njegova studentica, bio mi je profesor na Akademiji i diplomirala sam u njegovoj klasi s ulogom Pavle u "Sutonu". Sve daljnje godine nastavila se naša suradnja, odigrala sam puno uloga u "Dubrovačkoj trilogiji". Tu je i nezaboravni "Ekvinocijo", neponovljiva predstava gdje su njegov vispren duh i inteligencija, talent i režija došli do izražaja. Mislim da je ta predstava amblem igara, najbolja koja se na njima dogodila.

Golema zbirka anegdota

Baš nam je tada rekao da se kao mlad čovjek nije usudio režirati "Ekvinocijo", da mu je trebalo godina da sazre da bi ga napravio. Mislim da njega do danas nije trebalo skidati s repertoara, nego pomladivati podjelu, da ostane trajna vrijednost Dubrovnika, igara i hrvatskog kazališta uopće. Osim što je bio posljednji Gavellin đak, njegovao je vrstu teatra za koju se bojim da se nikad neće ponoviti, gdje je riječ u prvom planu. Svojim režijama pomicao je granice teatra prema nebu, doslovce. S druge strane, bio je naš duhovni otac jer nas je usput i odgajao. Kao profesor odgojio mnoge generacije i na zagrebačkoj i osječkoj Akademiji – objašnjava dubrovačka dramska umjetnica kojoj se još jedna anegdota urezala u sjećanje.

– Autom smo iz Dubrovnika išli kod Vedrana Mlikote u Zagvozd, ja sam ga pokupila autom. On je imao buket cvijeća, nisam znala o čemu se radi. Rekao mi je u jednom trenutku: "Stani tu!" i izašao je s tim buketom obrativši mi se riječima: "Znaš, ovdje je moja Luce bila učiteljica, tu je grob moje pokojne sestre." Luce je bila njegova

Perica Martinović: Jupa je bio moj duhovni otac

ŽELJKO PUHOVSKI/CROPIX

Osim što je bio posljednji Gavellin đak, njegovao je vrstu teatra za koju se bojim da se nikad neće ponoviti, gdje je riječ u prvom planu, kaže Perica Martinović

majka, a taj me je moment ostavio bez teksta... Inače je imao osjećaj za ljude, za prijateljstvo, za druženje, nikad to nisu bili prazni razgovori, uvijek duboki, uvijek je bilo razgovora o kazalištu, uvijek se jelo, popilo i družilo. Zauvijek će ostati moj duhovni otac – dodaje Martinović.

Juvančić je zbilja bio osebujan i pogodna osoba za zbirku anegdota, svatko je nešto posebno doživio s njim. Priča se kako se prilikom jedne presice čekalo se Jupu, na što je neka gospođa, očito iz Zagreba, glasno pitala: "A kaj je to Jupa?" Da se našali, Jupa se drugi put pojavio s majicom na napisom "Kaj je to Jupa?". Nakon toliko godina i desetljeća posvećenog rada, malo će se tko danas pitati: "A kaj je to Jupa?" Pitanje je – kaj to Jupa sve nije bio?!●

DAVOR MOJAŠ

Posvećen teatru i Gradu

– Nama u Dubrovniku, koji smo odrastali uz festivalske ljetne teatarske avanture, ostale su upisane brojne epizode kazališnih susretanja, ali i ona druga svakodnevnog, pa i svakonoćna nezaboravna druženja s Jupom, koja su upotpunjavala njegovu posvećenost teatru i, posebice, conte Ivu, i Gradcu koji ga je iznjedrio i kojemu je posvetio svoj umjetnički

trag, empatijski zagovor i, napokon, teatar koji je živio, rekao je redatelj, književnik, urednik i radijski novinar Davor Mojaš.

BOŽO RADIĆ/CROPIX